

CONCLUSIONS DEL SIMPOSI

L'INDEPENDENTISME CATALÀ EN EL NOU CONTEXT GLOBAL

drets humans · nacions sense estat
reptes i oportunitats

assemblea

L'independentisme català en el nou context global

L'Assemblea va organitzar el simposi internacional "L'independentisme català en el nou context global", que va reunir experts i acadèmics catalans i internacionals. L'objectiu d'aquest simposi era reflexionar sobre els reptes i les oportunitats que el nou escenari internacional presenta per a l'independentisme català i les nacions sense estat.

Aquesta jornada es va articular en tres taules rodones, que van abordar, des de perspectives complementàries, les implicacions polítiques, socials i internacionals de la lluita per l'autodeterminació en el context global actual.

Primera taula rodona:

"L'independentisme català en la nova cruïlla global: perills, reptes i oportunitats", moderada per **Jaume Bardolet**, amb **Núria Franco** i **Abel Riu**.

Partint de l'evidència que el món ja no es mira Catalunya com fa vuit anys, per l'aparició d'altres conflictes que en gran part han eclipsat el moviment independentista català. En general, la taula va constatar que el dret internacional i l'observació dels drets humans tenen encara menys vigència com a arguments polítics de pes que aleshores. A més, en el cas català, la repressió i la pèrdua de la majoria independentista al Parlament han canviat notablement l'escenari polític català.

En aquest sentit, **Abel Riu** va ressaltar que l'independentisme català ha de veure la necessitat de reconstruir el que anomena una "subjectivitat nacional catalana". I això no sols perquè pugui operar com a actor internacional amb agència pròpia al servei de l'interès col·lectiu català, sinó com a eina per combatre la desnacionalització a l'interior del país. Riu també va parlar de la necessitat d'integrar la defensa de l'autodeterminació amb una noció renovada de construcció nacional i de defensa de la pròpia identitat, tant a l'àmbit intern com en el vessant exterior. I la necessitat de vèncer complexos i relats forans que la tendeixen a eclipsar o anul·lar.

El politòleg va insistir que el panorama actual de guerra i de genocidis internacionals ha repercutit forçosament a Catalunya. S'ha incrementat i normalitzat l'odi mediàtic i el racisme i hi ha menys interès pel cas català en relació a altres conflictes molt més dramàtics. Malgrat tot, Riu va insistir en la importància que té que l'ANC continuï amb la seva política de denúncia de l'Estat espanyol davant l'ONU i altres organismes internacionals, com va fer recentment durant l'Examen Periòdic Universal. També és important que faci l'anàlisi de la implementació del Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics per part de l'Estat. D'altra banda, va demanar una renovada acció exterior sobre la base d'una unificació de la diàspora catalana al món.

La doctora en Ciència Política **Núria Franco** va centrar les seves intervencions en la politització de la immigració a Catalunya (i des del context de les nacions sense estat). Una temàtica sobre la qual havia centrat la seva tesi doctoral. Franco es va centrar en el fenomen preocupant de la irrupció de la dreta radical independentista en l'escenari polític. Aquest fet, tal com va apuntar, estaria alterant les maneres com els partits sobiranistes tradicionals enfoquen la qüestió migratòria. Franco va alertar que un tancament identitari com el que proposa Aliança Catalana és molt negatiu per al moviment independentista català en tant que

causa transversal i guanyadora. També va afirmar que cal seduir i no crear enemistat amb el total de 2 milions de nous catalans (arribats a Catalunya des del 2000). Sobretot cal tenir en compte que Catalunya no té eines polítiques ni competències en immigració.

Alhora, Franco va incidir en la possibilitat de minorització interior que la immigració podria causar. Va subratllar la importància que té la percepció del mateix nouvingut de la seva nova llar (entre la lleialtat a l'Estat o a la nació que l'acull). És vital la labor, en aquest segon àmbit, del que va anomenar els "àngels acollidors". La doctora va insistir també que és molt important no reaccionar agressivament davant el desconeixement de la llengua per part dels nouvinguts, perquè això pot despertar-los rebuig. També va compartir la seva molt desigual experiència personal com a immigrant a Escòcia, on es va sentir molt acollida, i a Austràlia, on va tenir la sensació contrària. Franco va acabar subratllant la importància que, davant l'absència d'eines per gestionar la immigració, des de Catalunya s'utilitzi al màxim la intel·ligència per acollir la immigració que arriba al territori.

Segona taula rodona:

El paper de l'independentisme català en el marc de les nacions sense estat. Moderada per **Teresa Calveras**, amb **Elisenda Paluzie**, **Vicent Partal** i **Pello Urzelai**.

Elisenda Paluzie va començar la seva intervenció explicant que a priori l'erosió del multilateralisme i del sistema de drets humans constituït després de la 2a Guerra Mundial afecta negativament les nacions sense estat perquè mina la seva capacitat per exercir el dret d'autodeterminació democràticament. Ara bé, malgrat els canvis provocats per l'augment de conflictes violents, Paluzie no veu possibles camins alternatius al que es va seguir el 2017, però corregint-ne els errors i essent conscients que quan s'inicia una lluita d'aquest tipus cal estar disposat a arribar fins al final. L'economista va insistir que cal aprendre de les independències dels anys noranta amb solidaritat mútua entre nacions i organitzacions que les representen. En aquest sentit, va destacar la feina de l'UNPO, l'organització de nacions i pobles no representats, de què forma part l'Assemblea i que, va destacar, ha permès a l'Assemblea utilitzar els mecanismes de drets humans dels organismes internacionals, assolint alguns èxits, tot i que en l'àmbit de Nacions Unides l'autodeterminació està congelada i no hem d'esperar que ens la concedeixi, sinó que la independència s'ha de guanyar amb l'acció política al país.

Malgrat tot, Paluzie va insistir que el dret a l'autodeterminació va néixer com a antídota a l'imperialisme, i que es pot reforçar la defensa d'aquest dret en el nou context actual. A més, la catedràtica d'Economia va ressaltar la necessitat de fer percebre el dret a l'autodeterminació com a factor d'estabilització, afegint que no ha de ser percebut com a dret "aïllat" sinó com un dret inextricablement interrelacionat amb tots els altres drets i llibertats. De la mateixa manera, Paluzie va remarcar que l'independentisme ha de ser clarament transversal i oferir estímuls i arguments que puguin apel·lar totes les ideologies. En aquest sentit, va destacar que quan els moviments independentistes ofereixen una alternativa renovadora i il·lusionadora són també un antídota al creixement de l'extrema dreta.

Finalment, va comentar que les independències es produeixen "en onades"; i que cal aprofitar les que puguin arribar i, alhora, treballar per construir-ne una de nova, expressant la certesa que tard o d'hora, aquesta onada es produirà.

Vicent Partal va rebatre la possible percepció que les lluites nacionals no estiguin de moda afirmant que actualment, totes les guerres i grans conflictes al món són, precisament, de caràcter “nacional”. També va insistir en la necessitat de presentar l'autodeterminació com un factor d'estabilitat, ja que sense aquesta hi continuaria havent turbulències democràtiques. Pel que fa a les novetats en la lluita de les minories nacionals arreu del món —un món amb creixent dificultat per a les “minories” nacionals— es va referir als casos d'Irlanda del Nord (Ulster) i Nova Zelanda, on el reconeixement del món maori a poc a poc es va produint.

Partal també va insistir en la potencialitat d'elements moderns com la IA, i va apuntar que l'independentisme català ha de ser conscient que el fracàs sonat i preocupant de les democràcies representa una oportunitat pels moviments independentistes i per les minories nacionals, tot i que el món que n'ha resultat és un on es viu pitjor i es tenen menys llibertats. Segons Partal, això ofereix “una finestra d'oportunitat”, perquè “tot es pot moure” i Catalunya hi pot contribuir, amb l'exemple de l'1 d'octubre, com a exemple magnífic de democràcia de base que pot produir canvis en un món on la democràcia pateix d'alarmants signes de “decrepitud”.

Partal va acabar recordant la figura de Julian Assange que fou profeta de l'exemplaritat del cas català com a punt de referència de la qualitat democràcia al món occidental. De la mateixa manera, davant dels qui veuen un món polític català enfrontat internament, el periodista va recordar que a Estònia va passar el mateix, amb tres propostes diferents i que es negaven entre elles. L'única diferència amb Catalunya és que Estònia va aconseguir la independència, i Catalunya “encara no”.

Pello Urzelai, va expressar la seva convicció que en moments difícils com l'actual, les nacions sense estat han de ser una alternativa davant l'auge de l'extrema dreta i l'autoritarisme, i que no s'ha de caure en un “pessimisme paralitzador”. Per tant, les nacions sense estat poden aportar una alternativa esperançadora a la societat, connectada amb els drets humans, la dignitat, la justícia social, el feminisme o la solidaritat.

De la mateixa manera, Urzelai va expressar confiança amb els moviments existents al País de Gal·les, Escòcia, Irlanda i el Quebec, que reflecteixen “la potencialitat del sobiranisme alternatiu”.

Urzelai va destacar tres tasques prioritàries pels moviments independentistes basc i català:

- Aprofundir en un sobiranisme que transmeti esperança.
- Enfortir les majories independentistes.
- Establir lligams de cooperació entre nacions sense estat.

El representant basc també va afirmar que malgrat les diferències de ritme, el moviment basc i el català es poden sincronitzar, situant la Via Pirinenca, una acció reivindicativa conjunta del 2022, com a experiència molt positiva que així ho demostra.

Tercera taula rodona:

“La sostenibilitat de les nacions sense estat davant la minva de drets i l'augment de l'intervencionisme estatal” amb **John Packer**, **Neus Torbisco** i **Timothy Waters**, moderada per **Ariadna Heinz**.

John Packer, va descriure la situació actual com un món globalitzat en què tot està qüestionat,

també el concepte de l'estat-nació, apuntant que aquest desordre genera riscos, però també oportunitats a les quals les comunitats nacionals s'han d'adaptar. Més enllà de la consecució de nous estats-nació, el catedràtic va opinar que les comunitats polítiques han d'usar les seves capacitats per assegurar i enfortir un nivell de benestar per a les seves comunitats que l'actual statu quo potser no pot assegurar.

Packer va afirmar també que en el context actual, la sobirania és un mite i que de fet, "l'autodeterminació és un oxímoron en si mateixa" perquè ningú s'autodetermina a si mateix. El professor va fer una crida a explorar noves possibilitats per reivindicar i protegir els elements culturals i identitaris, afirmant que es necessita més pragmatisme i efectivitat, i menys retòrica.

Timothy Waters va coincidir amb Packer en les dificultats que el nou ordre global presenta a causes com la catalana, però veient-hi possibles derives positives. Per molt que la dèria de l'"estabilitat" internacional continuï blocant la creació de nous estats, Waters va preveure que segurament s'afeblirà la justificació d'aquesta política i s'acabi admetent l'accés a més àrees de poder local per part de les comunitats. També va suggerir que en un futur, si les tendències es mantenen, potser seria més fàcil que les nacions sense estat comptin amb cooperació o ajuts externs.

I per bé que va admetre que segurament una estratègia basada en la reclamació democràtica i de drets perdi pes en el tauler internacional, les estratègies més estrictament geoestratègiques, econòmiques i basades en interessos és probable que guanyin pes, i és en això on cal dedicar esforços, segons Waters. En aquest sentit, el professor va destacar que el cas palestí demostra que el factor de vulneracions de drets o "abusos democràtics" ha deixat de tenir vigència com a factor decisor en l'enfortiment internacional de causes com la catalana.

La professora **Neus Torbisco** va basar la seva ponència a explorar la precarietat de les nacions sense estat dins el context geopolític actual davant un nou populisme neo-autoritari, el reforçament del nacionalisme d'estat i la reculada dels drets humans com a condicionants de la política internacional. Davant aquest escenari i la resistència actual a admetre nous estats, Torbisco va emfatitzar sobre el paper central de la societat civil en el sosteniment de les nacions sense estat i les seves reclamacions de sobirania. A parer seu, aquestes han de ser vistes com a marcs que han de garantir un nou ordre democràtic i multilateral reforçat, amb comunitats que promocionin la participació, la sobirania cooperativa i la protecció de la diversitat.

Per això, Torbisco va argumentar que els moviments a favor de l'autodeterminació han d'evitar posicions etnicistes o racials que emmirallen la lògica dels estats neo-autoritaris, i s'han de centrar en la defensa de la supervivència cultural, el dret al reconeixement igualitari i a la identitat de totes les comunitats nacionals, resistint alhora les polítiques assimilacionistes que en busquen la desaparició. L'autodeterminació i els drets de les anomenades minories -va reblar la professora- són tant significatius com urgents com a part integrant del que va definir definit com un projecte descolonitzador que és burlat com a "woke" per la dreta radical.

Podeu trobar el vídeo complet del simposi fent clic en el següent enllaç.

<https://www.youtube.com/watch?v=Bb7WoLdA5nY>